

Federació de
Municipis de
Catalunya

5

POLICY BRIEF

EL FUTUR ESTÀ EN JOC: COM ASSEGURAR UN LLOC PER A LES CIUTATS EN EL PRESSUPOST DE LA UNIÓ POSTERIOR AL 2027

Resum

El pressupost de la Unió Europea per al període 2028-2034 marca un punt d'inflexió polític, no només financer. Aquest nou marc corre el risc de marginar les regions i les ciutats centralitzant la presa de decisions a nivell nacional, debilitant la política de cohesió i soscavant el principi de subsidiarietat.

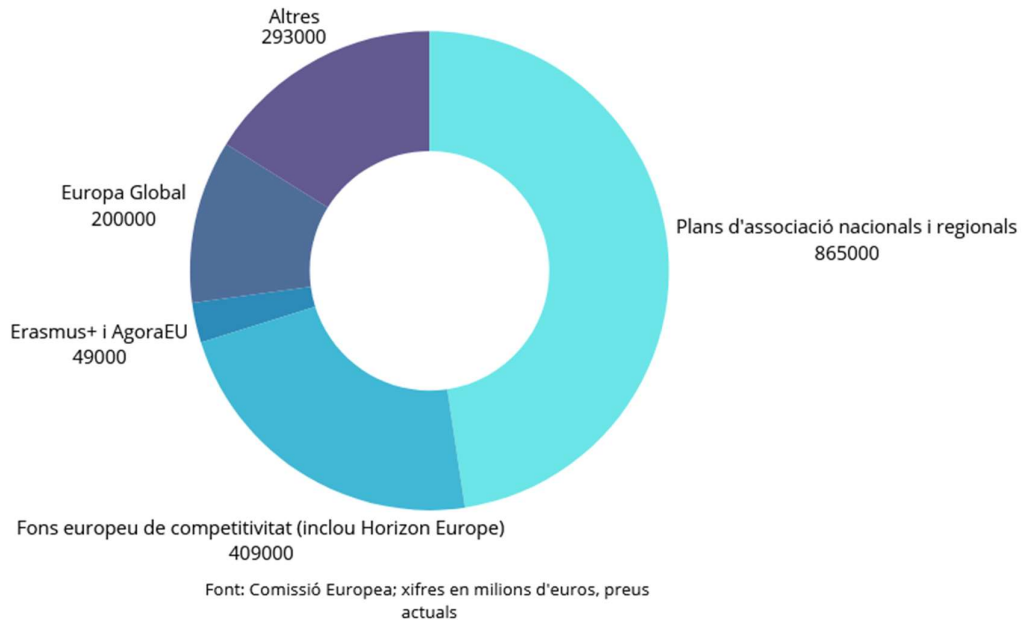
Per als municipis catalans, el repte és clar: han de participar activament en les negociacions i la implementació dels programes de la Unió o corren el risc de quedar reduïts a mers executors de plans nacionals. Mantenir la governança multinivell no és només una preocupació tècnica; és essencial per preservar la legitimitat democràtica, garantir que les polítiques de la Unió reflecteixin les necessitats locals i evitar una major desconexió entre la ciutadania i el projecte europeu.

Amb dos anys d'importantes negociacions per davant, aquest informe ofereix una visió general dels principals desenvolupaments i possibles implicacions. És un punt de partida perquè els municipis considerin com posicionar-se en el panorama en evolució del finançament de la Unió.

1. Introducció

El 16 de juliol, la Comissió Europea va presentar la seva proposta per al proper pressupost de la Unió Europea per al període 2028-2034, que ascendeix a 2 bilions d'euros¹. Sobre el paper, això representa canvis significatius: el nombre d'instruments i fons es redueix de cinquanta a uns 12, i més de 540 programes de desenvolupament regional, rural, social i agrícola prenen la forma de 27 plans de col·laboració nacionals i regionals (un per estat membre), a més del programa de cooperació transfronterera Interreg.

Marc Financer Plurianual 2028-2034
2 bilions d'euros en total

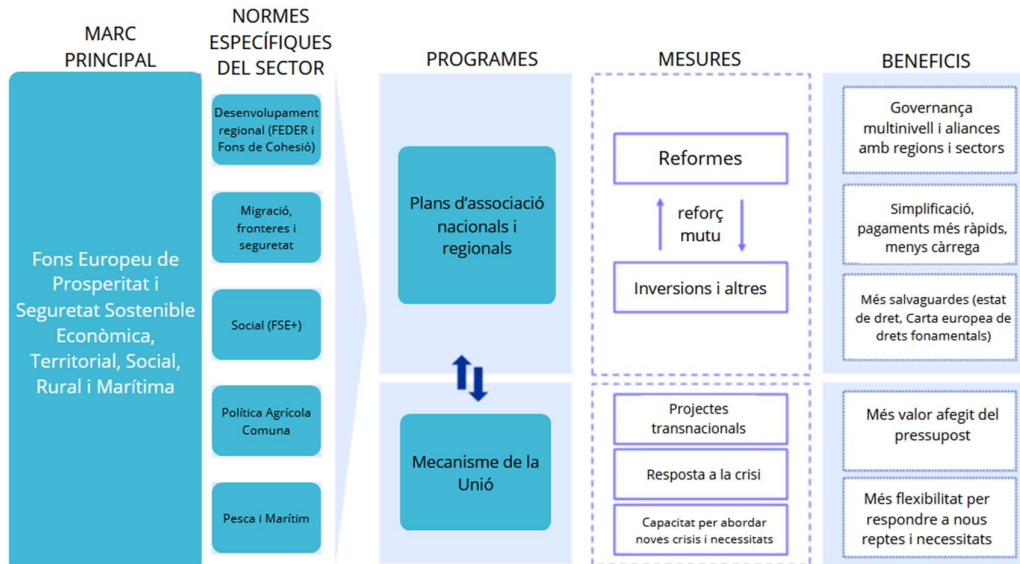
Font: Comissió Europea, xifres en milions d'euros, preus actuals

Arran dels informes Letta i Draghi², les prioritats polítiques de la Unió i el nomenament de nous comissaris i comissàries a finals del 2024, Europa està negociant el proper Marc Financer Plurianual (MFP) per abordar un conjunt creixent de reptes en àrees crítiques com la seguretat, la defensa, la competitivitat, la migració, l'energia i la resiliència climàtica. Enmig de la incertesa contínua, la Comissió també proposa un nou mecanisme de crisi, amb una capacitat de fins a gairebé 400.000 milions d'euros en préstecs als estats membres, dissenyat per activar-se en cas de crisis greus, amb l'objectiu explícit d'evitar renegociacions dels fons actuals en resposta a les múltiples crisis que sacsegen la Unió³.

Centrant-nos en el pressupost en si, la proposta 2028-2034 desplaça recursos entre els principals fons de la Unió, però no els augmenta en termes reals. L'agricultura, especialment el desenvolupament rural, s'enfronta a la retallada més gran sobre el paper: perd al voltant del 20% del seu pressupost, fins als 300.000 milions d'euros. Una certa flexibilitat podria permetre als països transferir els fons de cohesió al suport a les agrícoles, però políticament, els fons de cohesió podrien acabar encara més retallats per protegir la política agrícola comuna. Això no té en compte la inflació, que podria conduir a retallades més grans⁴. En tot cas, aquestes dinàmiques poden evolucionar significativament durant els propers mesos de negociació.

SERVEI INFO EUROPA

La Comissió ha declarat que aquest pressupost continuarà donant suport a "les persones, les empreses, els estats membres, les regions, els socis i, sobretot, el futur col·lectiu de la Unió"⁵. Tanmateix, les ciutats semblen notablement absents d'aquesta visió.

Font: Comissió Europea⁶

El procés ha estat criticat per haver-se dut a terme sota un "secret injustificat" i per haver donat lloc a una "proposta complicada i divisiva que posa en risc el paper de les regions i les ciutats en el projecte europeu", segons Kata Tüttö, presidenta del Comitè Europeu de les Regions⁷. A més, la proposta actual no reflecteix plenament el paper essencial que tenen els governs locals i regionals a l'hora de traduir les ambicions de la Unió en realitats concretes a les comunitats de tota Europa.

Aquest enfocament sembla augmentar la part del pressupost de la Unió sota el seu control directe, alhora que deixa als estats membres una flexibilitat total sobre els altres fons⁸. Té el risc de debilitar la política de cohesió i marginar els governs locals i regionals en el disseny i la implementació de polítiques, adverteix la Local Alliance, una coalició de vuit xarxes líders de governs locals i regionals⁹.

2. Un gir recentralitzador: què canvia en el finançament de la Unió després del 2027

Per millorar l'eficiència, la Comissió proposa implementar aquesta estratègia a través de plans d'associació nacionals i regionals, descrits com a "més senzills i més adaptats", que constituïran la major part de tot el pressupost de la Unió. La Comissió té previst assignar 865.000 milions d'euros a aquests plans, una quantitat inferior a la del període 2021-2027 en termes generals.

Els estats membres poden incloure capítols regionals i territorials dins dels seus plans nacionals i regionals, desenvolupats en col·laboració amb les autoritats de gestió regionals. Aquest enfocament podria assemblar-se a l'opció de tenir programes regionals, ara anomenats "capítols". Malgrat els esforços de molts governs locals per aclarir el seu paper, la Comissió encara no ha definit com funcionaran els capítols regionals a la pràctica ni com es garantirà la cooperació multinivell.

Segons la Comissió, la política de cohesió seguirà sent un pilar fonamental del model de creixement de la Unió i la política d'inversió descentralitzada a llarg termini per a totes les regions en el marc financer plurianual posterior al 2027. Tot i això, aquesta transferència de responsabilitat sobre com assignar i gastar els fons de les regions als estats membres pot arribar a soscar el principi de governança multinivell. Això, doncs, amenaça el paper dels actors regionals i locals, que han demostrat constantment la seva capacitat per complir les prioritats de la Unió sobre el terreny. Aquesta preocupació es reflecteix en l'oposició expressada per un grup de 14 estats membres, inclosa Espanya, així com 149 governs regionals, entre els quals es troba Catalunya¹⁰.

En les negociacions i els documents oficials, la política de cohesió sembla estar subordinada a objectius de desenvolupament econòmic més amplis, cosa que augmenta el risc de recentralització de competències i funcions. Això podria reduir els governs regionals a mers executors d'iniciatives dissenyades pels governs centrals, fins i tot dins d'àrees de la seva pròpia competència. A més, hi ha la preocupació que els plans d'associació prioritzin projectes a gran escala en zones ja pròsperes, marginant encara més les regions més endarrerides. Aquest risc s'aplica tant dins dels països com a través de les fronteres si no s'aborden adequadament les interrelacions entre els plans dels països veïns i les avaluacions d'impacte territorial, cosa que podria convertir la Unió en un mosaic de plans nacionals desconnectats¹¹.

SERVEI INFO EUROPA

Si bé la nova proposta del MFP garanteix una quantitat mínima obligatòria per a les regions menys desenvolupades (218.000 milions d'euros) i una salvaguarda que garanteixi que aquestes regions rebin almenys tants fons com en el marc de l'actual dotació de cohesió, encara està per veure com s'aplicarà aquest mínim.

També preocupa la pèrdua de transparència pressupostària, ja que alguns crítics consideren els plans d'associació nacionals i regionals com una manera d'ocultar que s'està reduint el suport a les circumscripcions tradicionals de cohesió. També hi ha la dilució dels compromisos dels tractats, ja que els crítics argumenten que els plans deixen de banda els objectius explícits de cohesió de la Unió. Finalment, la feble lògica territorial de les propostes (especialment l'absència d'una avaluació d'impacte territorial) planteja preguntes sobre si el nou sistema s'alinea amb els principis polítics basats en el territori¹².

3. Àrees d'inversió clau: cohesió, competitivitat, preparació climàtica i inclusió social

Es destinaran aproximadament 450.000 milions d'euros a la cohesió econòmica, social i territorial, inclòs el suport a la pesca i les comunitats rurals. El programa Interreg, de cooperació territorial, tindrà un pressupost augmentat de 10.000 milions d'euros. A més, el Mecanisme de la Unió, gestionat directament per la Comissió Europea, proporcionarà 11.500 milions d'euros en el marc d'Accions de la Unió per a iniciatives com el desenvolupament urbà, la innovació interregional i els projectes transfronterers¹³.

Per abordar millor les crisis presents i futures, els plans d'associació nacionals i regionals finançaran inversions i reformes en preparació i gestió de crisis. Hi haurà una reserva agrícola disponible per donar suport als agricultors i estabilitzar els mercats quan sigui necessari. Se simplificaran les normes de finançament per a l'agricultura i les comunitats rurals, que cobriran els pagaments, els controls i les auditories.

Tanmateix, malgrat les peticions de xarxes com Eurocities per incloure un capítol urbà obligatori dedicat a tots els plans d'associació i destinar almenys un 15% a les prioritats urbanes, això no s'ha implementat¹⁴.

3.1 La competitivitat com a focus central del proper MFP

La competitivitat sembla ser el motor del proper MFP. Un nou Fons Europeu de Competitivitat, amb un valor de 409.000 milions d'euros, invertirà en tecnologies estratègiques a través d'una única passarel·la de finançament i mobilitzarà inversió pública i privada. Les seves àrees d'interès són:

- transició neta i descarbonització,
- transició digital,
- salut, biotecnologia, agricultura i bioeconomia,
- defensa (amb un pressupost cinc vegades més gran que l'actual) i espai.

Dins d'aquest marc, Horizon Europe, valorat en 175.000 milions d'euros, seguirà sent el programa insígnia per a la recerca i la innovació. Les seves missions sobre el canvi climàtic, el càncer, la restauració dels oceans, la salut del sòl i el desenvolupament de ciutats intel·ligents i climàticament neutres continuaran en el marc del 10è Programa Marc de Recerca fins almenys el 2030.

3.2 Les prioritats socials

Els nous plans d'associació tenen com a objectiu donar suport a l'ocupació de qualitat, el desenvolupament de les competències i la inclusió social a tots els estats membres, regions i sectors. Els seus objectius inclouen promoure la igualtat d'oportunitats, enfortir les xarxes de seguretat social, fomentar la justícia intergeneracional i reduir la pobresa.

Tot i això, malgrat una agenda social aparentment forta fa un any, que incloïa el segon pilar europeu de drets socials, el Pla d'habitatge assequible i la primera estratègia europea de lluita contra la pobresa, la Unió només exigeix als estats membres que dediquin el 14% dels pressupostos nacionals a la reducció de la pobresa, la inclusió social i el desenvolupament rural. Les xarxes europees, com ara l'EAPN, han assenyalat això com una oportunitat perduda, especialment per abordar les necessitats dels grups marginats¹⁵.

Pel que fa a l'habitatge¹⁶, Jaume Collboni, vicepresident d'Eurocities i alcalde de Barcelona, va comentar que "encara estem lluny d'un pressupost que abordi plenament les nostres necessitats, és a dir, la crisi de l'habitatge"¹⁷. També va oferir el compromís de l'aliança Mayors4Housing per treballar amb les institucions de la Unió a fi d'aconseguir uns pressupostos i accions més sòlids en aquest front.

3.3 La transició verda i el Fons Social per al Clima

El MFP proposa que el 35% de la despesa es dediqui a objectius relacionats amb el clima. Les finestres polítiques específiques abordaran la transició neta i la descarbonització industrial, especialment en energia, transport i edificis, en el marc tant del 10è Programa Marc de Recerca com del Fons de Competitivitat.

El Fons Social per al Clima serà una eina clau per garantir que l'agenda de descarbonització de la Unió, especialment en el marc del Mecanisme "Connectar Europa", beneficiï les poblacions vulnerables afectades per la pobresa energètica o de transport. Es preveu que el fons, que funcionarà des del 2026 fins al 2032, mobilitzi almenys 86.700 milions d'euros, finançats principalment a través del règim de comerç de drets d'emissió de la Unió i el cofinançament nacional. Donarà suport a inversions en:

- edificis: reformes energèticament eficients, calefacció i refrigeració netes (inclosos l'aïllament, bombes de calor i panells solars per a llars vulnerables),
- transport per carretera: mobilitat de zero i baixes emissions i transport públic millorat (inclosos els autobusos elèctrics, transport públic assequible, compra i lloguer de vehicles elèctrics i infraestructura ciclista).

Per als municipis, aquest és un punt d'entrada estratègic: els estats membres han de presentar plans socials sobre clima a la Comissió, i les consultes públiques amb els governs locals són obligatòries¹⁸. Tanmateix, un informe del juny de 2025 va revelar que els governs nacionals deixaven de banda els seus governs locals, els informaven massa tard del procés com per poder contribuir-hi significativament, o no els donaven accés als esborranys o als calendaris¹⁹.

3.4 Programes d'educació, competències i cultura

El programa Erasmus+ veurà un augment del pressupost del 50%. Donarà suport als programes de mobilitat i solidaritat com a columna vertebral de la "Unió de les Competències". El nou programa AgoraEU promourà els valors europeus compartits (democràcia, igualtat i estat de dret), alhora que donarà suport a la diversitat cultural, els sectors audiovisual i creatiu, la llibertat dels mitjans de comunicació i la participació de la societat civil.

3.5 La cooperació descentralitzada a l'era de l'Europa global

L'instrument Europa Global proposat, amb un pressupost de 200.000 milions d'euros per al període 2028-2034, té com a objectiu maximitzar l'impacte de l'acció exterior de la Unió sobre el terreny, alhora que millora la seva visibilitat als països socis. Aquesta dotació donarà suport a les aliances internacionals, el desenvolupament sostenible, l'ajuda humanitària i la participació multilateral.

Dins de l'Europa Global, les accions de la Política Exterior i de Seguretat Comuna ascendiran a un total de 3.400 milions d'euros. Aquestes continuaran contribuint als objectius de la Unió de preservar la pau, enfortir la seguretat internacional, fomentar la cooperació internacional i promoure la democràcia, l'estat de dret i el respecte pels drets humans i les llibertats fonamentals a tot el món. Si els governs locals i regionals, actors clars del desenvolupament, són reconeguts adequadament en iniciatives com el Global Gateway i el Team Europe, serà una oportunitat per alinear les seves aliances amb les prioritats de la Unió, aprofitar els fluxos de finançament i millorar el seu paper com a actors clau en la solidaritat internacional.

4. Governança multinivell i la inclusió de les ciutats en les negociacions i la implementació

En la consulta del 2025 sobre el proper MFP, els governs locals i regionals —a través del Consell de Municipis i Regions d'Europa (CMRE) i altres— van exigir clarament un model de governança reequilibrat. Demanen no només la participació, sinó també papers estructurals reconeguts en la planificació, la implementació i el seguiment dels fons de la Unió²⁰. Tot i tenir competències clau en àrees com la mobilitat, l'habitatge i els serveis socials, els municipis continuen enfrontant-se a procediments opacs i un accés limitat al finançament. Les experiències passades amb el Mecanisme de Recuperació i Resiliència i el fons NextGenerationEU han demostrat com la gestió a nivell nacional sovint deixa de banda les ciutats, cosa que provoca retards en la implementació i pèrdua d'impacte. Els governs locals demanen reformes concretes:

- accés directe al finançament de la Unió, especialment quan el desemborsament nacional es retarda o està condicionat,
- capítols urbans obligatoris i fons assignats dins dels plans nacionals i regionals,
- garanties legals que protegeixin el paper de les ciutats quan els estats membres no compleixen les normes de reforma o d'estat de dret de la Unió.

SERVEI INFO EUROPA

La proposta actual no aclareix com es veuran afectades les ciutats i les regions si els governs nacionals no compleixen els compromisos de reforma o incompleixen condicions horitzontals com l'estat de dret. Aquestes llacunes posen en perill el progrés local en les prioritats de la Unió, alhora que soscaven la governança democràtica i el principi de cooperació multinivell. Xarxes com Eurocities i el CMRE també defensen la simplificació dels procediments: un portal digital únic, lliars de cofinançament més baixos, processos de sol·licitud i presentació d'informes més fàcils d'utilitzar, auditories proporcionades i una branca urbana específica de l'Instrument de Suport Tècnic per donar suport a la descentralització i la capacitat administrativa local. Aquestes mesures no són demandes abstractes, sinó essencials per ampliar el que els governs locals ja estan fent amb recursos limitats²¹.

5. L'Agenda de la Unió per a les Ciutats

En paral·lel, s'espera que la Comissió Europea presenti una ambiciosa agenda política per a les ciutats, que ofereixi una visió de futur sobre habitatge, acció climàtica, digitalització, mobilitat, inclusió social i igualtat. Aquesta agenda pretén aprofitar el potencial de les ciutats com a motors d'innovació, creixement i competitivitat. Per preparar aquesta iniciativa, la Comissió, a través de la Direcció General de Política Regional i Urbana (DG REGIO), va llançar una consulta per obtenir comentaris d'una àmplia gamma d'actors²².

L'Agenda de la Unió per a les Ciutats, prevista per a finals del 2025, té dos objectius principals:

- organitzar i racionalitzar el suport existent de la Unió a les ciutats i altres zones urbanes, garantint que es dirigeixi allà on més es necessiti i sigui accessible a tots els possibles beneficiaris,
- enfortir l'ambició de la Unió per a les ciutats i el desenvolupament urbà sostenible integrant els seus interessos i necessitats en futures iniciatives a nivell de la Unió i establint estructures de governança capaces d'implementar aquesta visió.

La iniciativa també pretén crear canals estructurats per al diàleg amb les ciutats que permetin a les institucions de la Unió aprendre de l'experiència local i evitar impactes contradictoris de les polítiques i la legislació de la Unió sobre el terreny. Eurocities ha identificat tres factors clau per a l'Agenda de la Unió per a les Ciutats²³, incloent-hi mecanismes per garantir la coherència reguladora i la coordinació multinivell en

matèria urbana; finançament per a l'experimentació urbana i l'ampliació de solucions, i recursos dedicats a la innovació del sector públic i el desenvolupament de capacitats.

Tanmateix, el MFP proposat encara no reflecteix la integració de les ciutats que demana l'Agenda de la Unió per a les Ciutats, i tampoc se sap a aquestes alçades com dialogaran el MFP i l'Agenda. Caldrà, en tot cas, un compromís estratègic recolzat per recursos específics i aliances significatives amb els governs locals.

6. Propers passos i recomanacions per als municipis catalans

El MFP entra ara en dos anys intensos de negociacions. És crucial que el Parlament Europeu i els estats membres, a través del Consell, actuïn per modificar significativament la proposta i proposar una reforma de la política de cohesió que empoderi les regions i les ciutats en lloc de marginar-les. L'adopció del Reglament del MFP requereix unanimitat al Consell, després de l'aprovació del Parlament Europeu.

En un moment en què la política industrial i la defensa ascendeixen a l'agenda de la Unió, una política de cohesió forta continua sent vital per garantir que cap lloc es quedi enrere. Uns plans d'associació ben estructurats, on els governs locals siguin copropietaris dels plans d'inversió i tinguin una participació tangible en els seus resultats, tenen el potencial de fomentar una planificació estratègica genuïna i un desenvolupament integrat i basat en el territori. Això també significa que els governs locals han de formar part integrant del disseny i la implementació d'instruments amb una trajectòria demostrada com les inversions territorials integrades, el desenvolupament local liderat per la comunitat, el desenvolupament urbà sostenible i una Iniciativa Urbana Europea renovada²⁴.

Els líders locals alerten que sense una governança multinivell sòlida, subsidiarietat, col·laboracions reals i una assignació clara per al desenvolupament urbà sostenible, la Unió corre el risc de repetir els errors del Mecanisme de Recuperació i Resiliència, on la gestió centralitzada a nivell nacional va dificultar la capacitat de les ciutats per assolir els objectius polítics de la Unió.

Com adverteix ICLEI, l'absència de ciutats "corre el risc d'alienar encara més les persones del projecte europeu, i debilitar així la connexió vital entre les polítiques de la Unió i les ciutats i pobles on viu i treballa la ciutadania"²⁵. Eurocities va més enllà

SERVEI INFO EUROPA

i qualifica aquesta exclusió de "greu amenaça per a la governança democràtica a Europa"²⁶.

Els municipis catalans ja estan mobilitzats —mitjançant aliances, propostes i pressió política—, però ara s'enfronten a una finestra crítica per consolidar el seu paper en el marc posterior al 2027. De fet, aquesta fase de negociació representa una oportunitat estratègica per defensar una major participació local en les decisions de finançament de la Unió i el disseny de les futures polítiques, tot reforçant el seu paper com a actors clau en la implementació dels objectius de cohesió i desenvolupament sostenible.

Per assegurar el seu paper en el pressupost de la Unió posterior al 2027, els municipis catalans poden, concretament:

- unir-se a aliances clau com ara Eurocities, el CMRE i Mayors4Housing per amplificar la seva veu i influència,
- treballar colze a colze amb la Generalitat de Catalunya per incloure capítols locals en el pla nacional de l'Estat espanyol,
- començar a preparar propostes d'inversió alineades amb les prioritats de la Unió, com ara la transició verda i la competitivitat,
- participar activament en consultes i processos de retroalimentació política de la Unió per garantir que les necessitats locals es reflecteixin en les futures decisions de finançament.

Barcelona, setembre de 2025

¹ Comissió Europea, "Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. A dynamic EU Budget for the priorities of the future - The Multiannual Financial Framework 2028-2034. {SWD(2025) 570 final} - {SWD(2025) 571 final}", 16 de juliol de 2025 (accés setembre de 2025), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0570R%2801%29&qid=1753797062248>.

² Federació de Municipis de Catalunya, "Perspectives per als governs locals catalans de l'informe Draghi", *Informe de polítiques 2*, 30 de desembre de 2024 (accés setembre de 2025), <https://www.fmc.cat/documents/42409/doc/Policy%20Brief%20-%20Informe%20Draghi.Final.30.12.2024.pdf>.

³ Serafín Pazos-Vidal, "La Comisión prepara el paisaje antes de la batalla presupuestaria", *Agenda Pública*, 18 de juliol de 2025 (accés setembre de 2025), <https://agendapublica.es/noticia/20028/presupuesto-ue-2028-2034>.

⁴ Serafín Pazos-Vidal, "How do the 2021-2027 vs 2028-2034 #MFF really compare?", LinkedIn, sense data (accés setembre de 2025), https://www.linkedin.com/posts/serafin-pazos-vidal-a089904_mff-table-leader-activity-7353333434074767361-ARs?utm_source=share&utm_medium=member_desktop&rcm=ACoAAU0Xp8Bp5DopvCqQjgqLTs9Lh9lCl8lCMw.

- ⁵ Comissió Europea, "An ambitious budget for a stronger Europe: 2028-2034*", 16 de juliol de 2025 (accés setembre de 2025), https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1847.
- ⁶ Comissió Europea, "Europe's Budget. National and Regional Partnership Plans", juliol de 2025 (accés setembre de 2025), https://commission.europa.eu/document/download/3fb8dd83-268e-4e18-b446-cf8963719e0b_en?filename=MFF_National_Regional_Partnership_06.08.pdf.
- ⁷ Comitè de les Regions, "EU long-term budget 2028-34: CoR President denounces massive renationalisation and undermining of Cohesion Policy through 'Monster National Plans'", 16 de juliol de 2025 (accés setembre de 2025), <https://cor.europa.eu/en/news/eu-long-term-budget-2028-34-cor-president-denounces-massive-renationalisation-and-undermining>.
- ⁸ Comitè de les Regions, "EU long-term budget 2028-34: CoR President denounces massive renationalisation and undermining of Cohesion Policy through 'Monster National Plans'".
- ⁹ Eurocities, "EU budget proposals lack support for cities and regions", 17 de juliol de 2025 (accés setembre de 2025), <https://eurocities.eu/latest/eu-budget-proposals-risk-cutting-out-cities-and-regions/>.
- ¹⁰ Jacob Wulff Wold i Nicoletta Ionta, "Resistance rallies against EU's €392 billion regional funding overhaul", *Euractiv*, 2 de juliol de 2025 (accés setembre de 2025), <https://www.euractiv.com/section/politics/news/resistance-rallies-against-eus-e392-billion-regional-funding-overhaul/>.
- ¹¹ Kai Böhme, Peter Mehlbye, Derek Martin i Peter Schön, "How to make NRP Plans a success", *Spatial Foresight*, agost de 2025 (accés setembre de 2025), <https://steady.page/en/spatialforesight/posts/8c8a7c55-9a77-4a8e-aff7-a77fbd4323d4>.
- ¹² Kai Böhme, Peter Mehlbye, Derek Martin i Peter Schön, "How to make NRP Plans a success".
- ¹³ Comissió Europea, "Europe's Budget. Cohesion at the core of EU's future", juliol de 2025 (accés setembre de 2025), https://commission.europa.eu/document/download/3b42c963-e069-4cb6-8e3c-fabe19818ed1_en?filename=MFF_Factsheet-REGIO.pdf.
- ¹⁴ Eurocities, "Empowering Cities through Cohesion Policy in the future investment and reform plans", juliol de 2025 (accés setembre de 2025), https://eurocities.eu/wp-content/uploads/2025/07/Eurocities-Cohesion-Policy-statement_July-2025_final.pdf.
- ¹⁵ EAPN, "EAPN initial reaction to the proposal for a Multiannual Financial Framework 2028-2034", 23 de juliol de 2025 (accés setembre de 2025), <https://www.eapn.eu/eu-budget-2028-2034-defence-security-and-competitiveness-at-the-expenses-of-the-most-vulnerable/>.
- ¹⁶ Federació de Municipis de Catalunya, "La crisi d'habitatge a Europa: cap a una resposta estructural amb protagonisme local", *Informe de polítiques 5*, 31 de maig de 2025 (accés setembre de 2025), [https://www.fmc.cat/documents/43003/doc/Policy%20Brief%205%20Informe%20Housing.Juny2025%20\(002\).pdf](https://www.fmc.cat/documents/43003/doc/Policy%20Brief%205%20Informe%20Housing.Juny2025%20(002).pdf).
- ¹⁷ Eurocities, "Proposals for next EU budget risk sidelining cities", 17 de juliol de 2025 (accés setembre de 2025), <https://eurocities.eu/latest/proposals-for-next-eu-budget-risk-sidelining-cities/>.
- ¹⁸ Comissió Europea, "Building a just and green future: What local authorities need to know about the EU's Social Climate Fund", 23 de juliol de 2025 (accés setembre de 2025), <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/building-a-just-and-green-future-what-local-authorities-need-to-know-about-the-eu-social-climate-fund>.
- ¹⁹ Local Alliance, "With the deadline near, Local Governments still left out of national Social Climate Plans", *June 2025 Policy Brief*, juny de 2025 (accés setembre de 2025), <https://eurocities.eu/wp-content/uploads/2025/06/Local-Alliance-policy-brief-SCF-06-2025.pdf>.
- ²⁰ Consell de Municipis i Regions d'Europa, "A reformed EU budget in partnership with Local and Regional Governments. Proposal for the post-2027 Multiannual Financial Framework. CEMR Position Paper", sense data (accés setembre de 2025), <https://ccre-cemr.org/wp-content/uploads/2025/02/Proposal-MFF-post-2027-CEMR-Position-Paper-2025.pdf>.
- ²¹ Consell de Municipis i Regions d'Europa, "A reformed EU budget in partnership with Local and Regional Governments. Proposal for the post-2027 Multiannual Financial Framework. CEMR Position Paper", i Eurocities, "Empowering Cities through Cohesion Policy in the future investment and reform plans".
- ²² Comissió Europea, "Consultation: EU Agenda for Cities", sense data (accés setembre de 2025), <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/consultation-eu-agenda-for-cities>.

²³ Eurocities, "Eurocities contribution to the call for evidence on a new policy agenda for cities", sense data (accés setembre de 2025), <https://eurocities.eu/wp-content/uploads/2025/06/FINAL-Eurocities-contribution-to-the-call-for-evidence-on-a-new-policy-agenda-for-cities.pdf>.

²⁴ Eurocities, "Empowering Cities through Cohesion Policy in the future investment and reform plans"

²⁵ ICLEI Europe, "Cities and regions warn new EU budget risks sidelining local action", 17 de juliol de 2025 (accés setembre de 2025), https://iclei-europe.org/news?Cities_and_regions_warn_new_EU_budget_risks_sidelineing_local_action_&newsID=B0l6wnj1.

²⁶ Eurocities, "Proposals for next EU budget risk sidelining cities".